

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร

การประเมินผลความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนม ในจังหวัดเชียงใหม่

โดย

นางสาวจันทน์ แสงวงกิจ

เมษายน 2542

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูศักดิ์ จันทรศิริ

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ (1) เพื่อทราบถึงข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม (2) เพื่อทดสอบและเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงโคนมระหว่างสหกรณ์ในจังหวัดเชียงใหม่ (3) เพื่อเปรียบเทียบรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อปีของสมาชิกสหกรณ์โคนมในจังหวัดเชียงใหม่ (4) เพื่อทราบถึงปัญหาที่แท้จริงในการเลี้ยงโคนมหลังจากที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้ว

ในการศึกษาเรื่องนี้ได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 106 ราย ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมในจังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS PC+ โดยใช้หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสหสัมพันธ์ (r) วิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวมความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงโคนมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรไชยปราการ จำกัด ได้คะแนนสูงสุด คือ 76.79 จัดอยู่ในเกณฑ์ดี รองลงมาคือสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่โจ้ จำกัด ได้คะแนนเฉลี่ย 72.60 จัดอยู่ในเกณฑ์ดี สมาชิกสหกรณ์โคนมแม่ฮ่องสอน จำกัด ได้คะแนนเฉลี่ย 69.00 จัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง สมาชิกสหกรณ์โคนมบ้านป่าตึงห้วยหม้อ จำกัด ได้คะแนนเฉลี่ย 67.00 จัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และ

สมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ได้คะแนนเฉลี่ย 63.45 จัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงโคนมหลังจากที่เข้ารับการอบรมมาแล้วระหว่างสหกรณ์ เพื่อดูความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงโคนมโดยแยกตามสมาชิกของสหกรณ์ ผลปรากฏว่า ความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงโคนมเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็คือ สมาชิกสหกรณ์โคนมแม่ใจ จำกัด มีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงโคนมหลังจากที่เข้ารับการอบรมมาแล้วดีกว่าสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ส่วนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรไชยปราการ จำกัด มีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงโคนมหลังจากที่เข้ารับการอบรมมาแล้วดีกว่าของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด สหกรณ์โคนมแม่ฮอน จำกัด และสหกรณ์โคนมบ้านป่าตึงห้วยหม้อ จำกัด การเปรียบเทียบสมาชิกสหกรณ์ที่เหลือนอกนั้นมีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงโคนมหลังจากที่เข้ารับการอบรมมาแล้วไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อปีโดยแยกตามขนาดฟาร์มระหว่างสหกรณ์ พบว่า รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อปีของฟาร์มขนาดเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรไชยปราการ จำกัด มีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อปีมากกว่าสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด สมาชิกสหกรณ์โคนมแม่ฮอน จำกัด และสมาชิกสหกรณ์โคนมบ้านป่าตึงห้วยหม้อ จำกัด ส่วนที่เหลือนอกนั้นมียาได้สุทธิเฉลี่ยต่อปีไม่มีความแตกต่างกัน รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อปีของฟาร์มขนาดกลางไม่แตกต่างกันในระหว่างสหกรณ์

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายได้สุทธิของสมาชิกสหกรณ์เฉลี่ยต่อปีตามลักษณะวิธีการเลี้ยงโคนม พบว่า สมาชิกที่เลี้ยงแบบผูกยืนโรงตลอดเวลาและเลี้ยงแบบปล่อยลานนั้นมียาได้สุทธิเฉลี่ยต่อปีไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติในระหว่างสหกรณ์ แต่การเลี้ยงแบบผูกยืนโรงและในบางครั้งก็ปล่อยลานสมาชิกมียาได้สุทธิเฉลี่ยต่อปีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรไชยปราการ จำกัด มีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อปีมากกว่าสมาชิกสหกรณ์ของโคนมเชียงใหม่ จำกัด สหกรณ์โคนมแม่ฮอน จำกัด และสหกรณ์โคนมบ้านป่าตึงห้วยหม้อ จำกัด ส่วนสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่ใจ จำกัด มีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อปีมากกว่าของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด สหกรณ์โคนมแม่ฮอน จำกัด และสหกรณ์โคนมบ้านป่าตึงห้วยหม้อ จำกัด ส่วนสมาชิกสหกรณ์ที่เหลือนอกนั้นมียาได้สุทธิ เฉลี่ยต่อปีไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อปีของสมาชิกสหกรณ์โดยแยกตามระดับคะแนนของความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงโคนม พบว่า รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อปีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ สมาชิกที่มีความรู้ความเข้าใจดีเลิศ (คะแนนมากกว่า 80) มีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อปีมากกว่าสมาชิกที่ต้องปรับปรุงความรู้ความเข้าใจ (คะแนนน้อยกว่า 50) สมาชิกที่มีความรู้ความเข้าใจพอใช้ (คะแนน 50 - 59) และสมาชิกที่มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง (60 - 69) ส่วนที่เหลือออกนั้นมีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อปีไม่แตกต่างกัน

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนมในจังหวัดเชียงใหม่ หลังจากที่เขาอบรมมาแล้ว ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ได้แก่ ปัญหาการผลิตอาหารหยาบไม่ได้คุณภาพ ปัญหาขาดแคลนหญ้าในหน้าแล้ง ปัญหาอาหารข้นมีราคาแพง ปัญหาโรคโค ปัญหาผสมไม่ติด ซึ่งปัญหาเหล่านี้ยังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควรก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีก จึงทำให้การประกอบอาชีพในการเลี้ยงโคนมไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สาเหตุหนึ่งมาจากเกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงโคนมเบื้องต้น

Chairman:

Assistant Professor Chousak Jantaropsin

Department/ faculty: Department of Agricultural Economics and Co-operative

Faculty of Agricultural Business

The objectives of this study were to investigate 1) general background of the member 2) test and compare knowledge and understanding of dairy cattle raising of cooperative members in Chiang Mai province 3) compare net farm income of cooperative members in Chiang Mai province 4) members' problem and difficulties in dairy farming after training.

The data were collected by structured questionnaire from 106 members of dairy cooperatives' members in Chiang Mai province and analyzed by SPSS PC+ for frequency, percentage, mean score, correlation, and ANOVA.